

Løgfrø i Herning Kommune

I 1998 blev en ny bestand af løgfrø fundet i den sydlige del af Herning Kommune i området omkring Gejlbjerg. Fundet blev gjort af Per Klit Christensen, som siden har overvåget og forbedret forholdene for løgfrø i området. Ringkjøbing Amt og, siden 2007 Herning Kommune, har støttet tiltagene økonomisk. Her kan du læse om artens udvikling i området.

LOUISE BERG HANSEN &
PER KLIT CHRISTENSEN

Løgfrø

Løgfrøen er udbredt over det meste af Danmark, men er forholdsvis sjælden, da dens udbredelse er delt op i mange små områder (Figur 1).

Løgfrø er en mellemstor frø som minder lidt om en skrubtudse. Den kendes på de lodrette pupiller og den meget store fodrodsknude som har en skarp kant på bagbenene (Figur 2). Løgfrøen bruger fodrodsknuden som spade til at grave sig ned i jorden, hvor den tilbringer dagen. Løgfrø hører til de paddearter, som er gået kraftigt tilbage. Det hænger sammen med, at den stiller en del krav til dens ynglevandhuller. Vandhullet skal helst være solbeskinnet, med rent vand og uden fisk /2/.

De gode ynglesteder har en veludviklet vegetation af vandplanter og er ofte næringsrige, men ikke næringsbelastede. Temporære vandhuller og oversvømmelser kan være vigtige for løgfrøens overlevelse, forudsat at de i de fleste år holder vand frem til midt på sommeren. Arten opholder sig uden for ynglevandhullet især på steder hvor der er partier med lav vegetation, bare sandflader eller bar muldjord, hvor det er let for dyrene at grave sig ned.

Arten raster på sådanne egnede lokaliteter inden for ca. 500 m fra ynglevandhullet /3/.

Overvågning

I 1998 blev en ny bestand af løgfrø fundet i den sydlige del af Herning Kommune i området omkring Gejlbjerg. Fundet blev gjort af Per Klit Christensen, som siden har overvåget

og forbedret forholdene for løgfrø i området /4/. Fundet ansprogede i årene efter til en yderligere eftersøgning i området øst for Sdr. Felding. Der kan nu identificeres 2 klynger af vandhuller med forekomst af løgfrø (Figur 3). I 2015 blev 70 vandhuller i området besøgt og der blev fundet løgfrø i 12 forskellige vandhuller /5/.

Figur 1. Udbredelseskort som viser hvor løgfrø er registreret i perioden 1985 - 1997 /1/.

Figur 2. Løgfrø. Foto: Per Klit Christensen, Amphi Consult

Området som løgfrø er fundet i, er lidt atypisk i forhold til andre steder i landet. Mange af vandhullerne er nemlig opstået ved brunkulgravning under 2. verdenskrig. Indvindingen af brunkul og den begrænsede efterbehandling af indvindingsområdet har medført, at der er opstået flere egnede ynglesteder og gode terrestriske habitater. Det har sikret løgfrøens overlevelse i området frem til nutiden. De oprindelige, naturlige ynglesteder er enten helt forsvundet ved afvanding og opdyrkning i

årene efter 2. verdenskrig, eller også er de forringet som følge af afvanding og tilgroning.

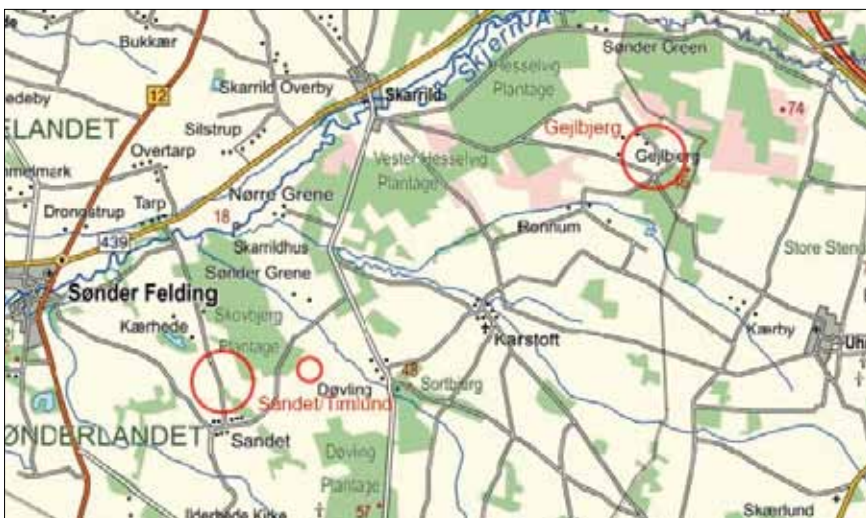
Ringkøbing Amt og Herning Kommune har gjort en række tiltag for at sikre og forbedre vilkårene for løgfrø i området. 16 vandhuller er blevet plejet, enten ved at kanterne er blevet udjævnet, vegetation er blevet ryddet, vandhullet er blevet helt eller delvist oprenset og i to tilfælde, er der fjernet fisk fra et vandhul. Derudover er der anlagt 37 nye vandhuller i området.

Status

Der er i 2015 registreret løgfrø i 6 af de anlagte vandhuller, hvilket viser at løgfrø er villig til at kolonisere nye vandhuller, om end det langt fra sker i alle tilfælde. Koloniseringen sker oftest flere år efter, at vandhullet er anlagt. Løgfrø er desuden genfundet i 4 vandhuller, hvor der er gennemført pleje til fordel for arten.

Løgfrø er svær at registrere. Dens adfærd med at grave sig ned i døgnets lyse timer, gør den vanskelig at se. Dens kvækken er meget lavmælt og der kræves ofte hydrofon for at kunne konstatere, at den findes i vandhullet. At løgfrø forgæves har været eftersøgt i en række vandhuller, hvor den tidligere har været registreret, betyder ikke nødvendigvis, at den er forsvundet fra vandhullet.

Det at arten er fundet i 6 nye vandhuller, tyder på at den er i en positiv udvikling. På baggrund af arbejdet med arten i den sydlige del af Herning Kommune, kan det konkluderes at der har været en stor effekt af den indsats der er blevet gjort for padderne. Samtidig viser undersøgelserne, at det er vigtigt fortsat at pleje vandhullerne. Hvis der ikke græsses eller slås langs vandhullets bredzone, bør der ca. hvert tiende år ryddes og fældes træer/buske, så der sikres sollys til vandoverfladen. Desuden er det værd at kigge lidt på omgivelserne

Figur 3. Oversigtskort som viser hvor løgfrø findes i området omkring Sdr. Felding. © Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, © Geodatastyrelsen.

imellem vandhullerne. Dybe grøfter kan udgøre en barriere for løgfro og andre paddler, når de skal kolonisere et nyt vandhul. Desuden vil de terrestriske levesteder kunne forbedres, så spredningen ud i terrænet kan øges.

Atlasundersøgelser for paddler og krybdyr

I perioden 1976-1986 blev der gennemført en atlasundersøgelse af paddler og krybdyr i Danmark. Atlasundersøgelserne, der blev ledet af Natur og Ungdom, førte til at de fleste Amter i 1990'erne igangsatte kortlægning og overvågning af padders udbredelse. Den viden der er blevet samlet i forbindelse med denne overvågning og registrering, har ført til en betydelig indsats for at sikre og forbedre levestederne for de truede paddler i Danmark /4/.

I perioden 2015-2019 gennemføres på ny et atlasprojekt for paddler og krybdyr. Det er

denne gang hjemmesiden www.fugleognatur.dk og Naturhistorisk Museum, Aarhus der står for projektet. Formålet med projektet er at kortlægge udbredelsen af de danske paddler og krybdyr. Undersøgelsen vil vise hvor i landet arterne findes og hvilke naturtyper de er tilknyttet. Resultatet bliver vist som arternes forekomst i et landsdækkende net af 10x10 km kvadrater. Undersøgelsen er et såkaldt Citizen Science-projekt og du kan være med ved at indberette dine fund af paddler og krybdyr på hjemmesiden. Du kan læse mere på www.paddeogkrybdyratlas.dk.

Referencer

- /1/ Pihl, S., Ejrnæs, R., Søgaard, B., Aude, E., Nielsen, K.E., Dahl, K. & Laursen, J.S. (2000): Naturtyper og arter omfattet af EF-Habitatdirektivet. Indledende kortlægning og foreløbig vurdering af bevaringsstatus. - Danmarks Miljøundersøgelser. 219 s. – Faglig rapport fra DMU, nr. 322 s. 118.
- /2/ Fog, K., Schmedes, A. og Lasson, D. R., 2001, Nordens

- Paddler og Krybdyr, Gads Forlag
- /3/ Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) 2007: Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s. <http://www.dmu.dk/Pub/FR635.pdf>
- /4/ Christensen, P. K. 2001, Undersøgelse af paddeforekomster i Ringkjøbing Amt
- /5/ Christensen, P. K. 2015, Overvågning af udvalgte lokaliteter for løgfro i den sydlige del af Herning Kommune

LOUISE BERG HANSEN er biolog i Herning Kommune og arbejder med naturpleje, naturpolitik og biodiversitet. Enghavevej 10, 7400 Herning, mail: ngolh@herning.dk

PER KLIT CHRISTENSEN er selvstændig konsulent i Amphi Consult og er ekspert i praktisk bevarelse af paddler og krybdyr. Vistelhøjvej 5, Skarrild, 6933 Kibæk, mail: pkc@amphi.dk

Figur 4. Vandhul i Gejlbjerg, hvor der findes løgfro. Foto: Per Klit Christensen, Amphi Consult.